

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dožele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrisopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Naša domovina prihodnje bojišče.

So nekatere vojske, ki se dajo z veliko gotovostjo prorokovati, ker so tako rekoč logične, naravne. Vojsko mej Prusijo in Avstrijo, ki je bila leta 1866 je vsak izobražen Evropec več kot deset let prej kot neizogibno smatral. In po bitvi pri Sadovi, smo vedeli, da mora priti do vojske Nemcev s Francozi. Rusko-turško vojsko smo uže videli, ko je vstaška puška v Hercegovini pokati začela. Veliki boj mej Slovanstvom in Germanstvom po obnem mnenji obeh narodov gotovo pride še, le da še le morda kasneje, ali Bog ve kedaj. —

Tako je tudi vojna Avstrije z Italijo gotova stvar. Le vprašanje je nerešeno in negotovo: kedaj? Nij se Avstrija zastoni upirala združevanju Italije. Ona je imela instinkt, da potlej spet do velike vojske pride. Italijani hote Avstriji vzeti Trient, hote sami gospodariti nad Adrijo, zato so poželjivi po avstrijskih primorskih provincijah. Tega ne taje. Vse stranke, vse novine italijanske mislijo „irredentovsko.“ Samo da nekateri Italijani naravnost govore, drugi so bolj diplomatični in ne pripevajo vsega, kar mislijo.

Tudi avstrijska vojna uprava se pripravljala na to vojsko. V extra-ordinariji državnega proračuna, kakor je ravno zdaj predložen delegacijam, nahajamo tudi 12 milijonov za utrjenje državnih mej. Ta utrjenja se bodo delala v Galiciji, v južnem Tirolu, v Pulji in — kar nas Slovence mora posebno zanimati — na neke centralnej točki na Savi, okolo katere bi se glavna komunikacija iz Italije združila. Ta kraj ob Savi bode moral generalštab poiskati in tam se bodo naredila utrjenja za celo veliko vojsko po izgledu Plevne.

Odkar je namreč Avstrija izgubila Benečansko ozemlje in slavno „tvrđjavsko četvrtico“ v Italiji, imamo mi svojo mejo proti Italiji precej odprto in če nas Italijani količkaj prenačljijo, brž so v Gorici in potlej do Ljubljanske planjave, ali do našega Posavja nij nikjer mesta, kjer bi se dal prodirajoči sovražnik ustavljati. Zato hote v našem Posavju poiskati prostor in narediti utrjen vojni tabor.

Tako tedaj imamo pričakovati, da bodo tla ljube naše slovenske domovine zopet gnojena z obilo človeško krvjo dveh bojujočih se držav. To nij veselo pričakovanje. Zna se, kaj trpi dežela, ki je pozorišče takega krvavega plesa. Ali kar mora priti, to mora priti. Kar velika osoda nanese in mejnarodni prepri neizogibno storé, ne morejo posamezniki odvrniti. Udali bi se tudi mi Slovenci tem rajši in tem požrtvovalnejši v to osodo, ko bi le prej tudi vedeli, da se žrtvujemo za svoj blagor, za blagor take države, ki nam le dobro hoče, ki ima našo bodočnost po naših željah pred očmi. Vojna uprava bolj nego kdo drugi vé, kolike vrednosti je, če ljudstvo v deželi rado in požrtvovalno podpira vojsko. Ljudstvo pa le more požrtvovalno biti, ako je politično in narodno zadovoljno in ako nij tlačeno. To naj imajo naši višji vladni krogi tudi pred očmi in naj bodo zagovorniki slovenskega naroda, da se ta reši nemškutarskega in lahonskega jarma. Zadovoljen slovenski narod od Drave do Adrije bode še boljše tvrđjava nego projektirana posavska Plevna ... Pa samo z obljubami, frazami in programi naš narod, ta naravna predstraža proti italijanstvu, ne more še zadovoljen biti, temuč terja dejanj, pozitivnih pravic!

Dva Angleža o položnji.

Iz Londona se javljata dva govora veljavnih političnih oseb. Markiz Salisbury je govoril v Tauntonu, kjer so se bili pri banketu zbrali angleški konservativci. Ta govor prinašamo kot poročilo, kako mislijo in zabavljajo propali angleški konservativci. Salisbury je ropotal zoper Gladstonovo politiko ter skušal smešiti demonstracijo z evropsko floto pred Ulcinjem. Dejal je, da bi bilo vse jedno, ko bi bili tja poslali šest kadij in nanje obesili zastave, ker z evropskih ladij se vojaki nijso smeli izkrcati in nijso smeli iz kanonov streljati. Cela demonstracija da spominja na to, kako da se vojskujejo Kitajci, ki pred sovražnika postavijo namalane kanone, da bi ga strašili. A sultan se s tem nij dal v kozji rog ugnati. Najbolj čudno pri celem stvari je pa to, da se uporablja toliko energije za stvar, ki Angleške ter angleškega naroda čisto nič ne briga. Kaj nam mar, če ima Črna gora več ali menj ozemlja? Se vé, da je določeno v berlinskem dogovoru, da se črnogorska meja razširi, in ker smo tudi mi podpisali ono pogodbo, morali bi nategniti vsa diplomatska sredstva, da se njega določbe izvrše. Sè svojo politiko si je pa Gladstone odtujil one evropske vlasti, ki so naši naravni prijatelji ter je priklenil angleško politiko na politiko najgršega despotizma v Evropi in to zarad Črnogorcev, ki ob času miru živino kradejo, v vojski pa kot junaki svoje ujetnike mučijo, kakor vsi na pol olikani narodje ali kakor Indijanci. Kar se pa tiče Grške, mislila je berlinska konferenca, da bi bilo za Turško in Grško boljše, ako bi Grška dobila jeden del Tesalije ter Epira. A to bi bilo deljenje Turčije, kar bi se pa dalo ravno tako malo opravičiti, ka-

Listek.

Iz dnevnika kranjske učiteljice.

(Dalje.)

1. decembra 187.

Denes smo imeli mesečno zborovanje. Učitelj N. se je posebno čudno obnašal nasproti g. nadučitelju. N. je menda posebno oster z učenci, zarad česar se je uže več staršev pri g. nadučitelju pritoževalo. G. nadučitelj ga je lepo svaril in napeljeval k previdnosti. A ta mu pa nespodobno ugovarja. Pred nekoliko meseci bi se bila jaz ujemala z njegovimi načeli, a denes mu za zlo štejem, da se nij še ničesa naučil v tem času od g. nadučitelja. „Dobro“, pravi g. nadučitelj, „Vi ste občevali z ljubeznijo z učenci, kakor pravite za to, ker so se vam ljubezni vredne skazovali. Pa, ljubi kolega, ali je mar to kaka zasluga? V

tem slučaju Vi le vrnete, kar se je vam dalo. Vprašam, ali pa ne sme odrednik se na vzvišenejši stališče postaviti?“

Učitelj N. mu robato odgovori: „Z ljubeznijo se ne dado taki paglavci vladati nikjer in nikoli!“

Gosp. nadučitelj mu reče: „S temi besedami menda vendar nečete g. kolega trditi, kakor da bi bil jaz zoper vsako kaznovanje. Žal mi je, ako ste me ves čas tako malo razumeli. Ljubezen skazovati še nikakor ostro ne izobčuje. Tudi zdravnik, ako hoče bolnika ozdraviti, mora nož trdno držati in rezati, ako hoče, da narava potem ozdravi. To menda sleherni razume. Ali — to pa je ravno, kar mnogo odgojiteljev nečče vedeti — zdravnik rane ne sme z odprtim nožem izrezovati. On nož poprej čedno in lepo osnaži, šerja se ne sme videti na njem! Veliko odgojiteljev pa meša mej kazni svojo jezo, sov-

raštvo in mržnjo, in to je, ljubi tovariš moj, odveč! To naredi vneto in hudi kri. Tako ravnanje več škoduje nego koristi! — Vas prosim in opominjam torej k večji previdnosti v prihodnje, ako vam je sploh na tem ležeče, da še skupaj delujeva!“

Tovariš N. odgovori gosp. nadučitelju, da bode on hodil tudi v prihodnje svoj pot, sicer pa da se tudi nikakor ne more vjemati z mislijo in načeli njegovimi, ker on o tej stvari ima svoje mnenje, katerega si ne da od nikogar vzeti.

„Prav hvaležen sem Vam g. kolega za Vašo odkritosrčnost,“ pravi g. nadučitelj, „svobodno Vam, imejte Vi o izreji svoje mnenje katero hočete, jaz svojega ne spremenim. Odločno pa Vam povem, da dober učitelj ne zanemari slabih ali menj obdarovanih učencev, katerih je v šoli vedno veliko število, večkrat sam sebi reče: Vsem sem kaj dolžan. Ali ne

kor če bi se dalo Francoskej Lüttich ali Italiji Trst. Anglija nij Grkom ničesa obetala. Smešen je pa tudi izgovor, da bi Grška slovanskej premoči nasproti stopala, ako bi se par sto milj zvekšala. Zarad tega spuščati se v boj in sè silo provocirati rešenje orijentnega vprašanja, to bi prišlo na um samo na pol romantičnemu literarnemu fanatizmu. Vrh tega so pa tudi na Irskem take razmere, ki morajo vso angleško pozornost odvrnati celo od važnih vnanjih dogodjajev.

Drug govornik, ki je pristaš Gladstonov, Chamberlain, pa je govoril v Birminghamu in rekel: Ako hoče angleški narod zdanjo politiko svoje vlade poznati, naj čita vse govore članov zdanjega kabineta, katere so govorili pred zadnjimi volitvami. Od takrat izraženih nazorov nijso se odmaknili niti za las ne, tudi Gladstone nij se odmaknil kljub svojemu pismu na Karolyija. Pod strahovitim jarmom ječe na vzhodu Evrope celi narodje. Absolutno se ne bi strinjalo s častjo Angleške, ako bi jih ne osvobodili v družbi z drugimi velelastmi ali pa samo z njih odobrenjem; dalje bilo bi zoper najboljšo nagone kakega svobodnega naroda, ako bi mi te narode ovirali, da bi se ne mogli znebiti trinoštva, ali ako bi mi posredovali, da bi kaka druga vlada tega ne storila, kar mi sami storiti poskušamo.

Gledé Irske je dejal Chamberlain, da je zdanja vlada to stanje v Irlandiji uže našla, ko je nastopila, a ona se čuti dolžno, da je pravična Irskej. Vlada je dolžna, ako je mogoče, najti kako sredstvo, da bi dala 600.000 irskim najemnikom pravico in interes do zemlje, katero obdelujejo. To bi se moralo izpeljati, a nič, kar se je doslej zgodilo, niti ekscesi deželne lige, kolikor so tudi obžalovanja vredni, ni prestrašeni zemljiški gospodarji in skrbi onih, ki imajo kaj premoženja, ne bode vlade odvrnilo niti za jeden palec od pota, po katerem je sklenila hoditi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. oktobra.

Pod naslovom „poštena beseda“ prinaša tudi pražka „Politik“ uvodni članek o govoru dunajskega poslanca **dr. Kronawettera**. Ta list pravi: dr. Kronawetter je nemškim ustavovercem zrcalo pred oči pomolil, v katerem morejo sebe v polnej svojej nagoti videti. Poslanec Kronawetter je imel pogum in je ustavovercem očital javno pred stotinami volilcev, da besede ne držé, da goljufivo špeku-

lirajo. Njegove besede nahajajo stoteri odjek, če prav veliko dunajsko časopisje molči o njih. Poslanec Kronawetter je odkril laži, s katerimi delajo ustavoverci. Povedal jim je, da so le oni ljudstvu naložili velike davke, ki jih mora nositi. „Davkov so nam ti liberalci več dali, a pravic nič“, dejal je Kronawetter. „Politik“ tudi misli, da je govor Kronawetterov prvi korak k emancipaciji pravo-liberalnih svobodnjaških elementov od psevdo-liberalne klike ustavoverne.

Na **Češkem** se je po inicijativi „českega kluba“ ustanovilo društvo „Ustrední Matice školská“, ki bode ustanovljalo v nemških krajih, kjer Čehi živé, češke šole, torej društvo proti „schulvereinu“. Vse stranke in vse novine češke brez razločka barve podpirajo to društvo.

V **avstrijskej delegaciji** imajo kakor znano „ustavoverci“ večino. Zarad vojnega budgeta, posebno zarad onih svot, katere letos vojna uprava zahteva od delegacij, se je vnel razpor mej „ustavoverci“ zbornice poslancev in gospodske zbornice. „Ustavoverci“ zbornice poslancev bi radi tudi v delegaciji tirali svojo opozicijo in odbili vse svote, katere zahteva vojna uprava letos več, a članovi gospodske zbornice hočejo vojnemu ministru vse dovoliti. Mej temi je namreč več bivših generalov. Konservativci pak so uže itak za dovolitev.

Ogerskemu ministerskemu predsedniku **Tiszi** je cesar podelil z lastnoročnim pismom za njegove zasluge veliki križ Štefanskega ordna. To spričuje, da Tiszina vlada v Pešti se trdno stoji.

Vnanje države.

Evropske neslovanske novine so bile zadnje čase polne poročil o bolezni **ruskega** carja, vsled katere se bode odpovedal cesarjevanju in vlado sinu nasledniku izročil itd. V ruskih novinah, ki so nam včeraj došle, pa čitamo iz Livadije telegame, da je car pri necih vojaških učenjih v Livadiji več ur razgledovanje imel. Ko bi bil bolan, pač se mu ne bi ljubilo.

Iz Peterburga se javlja, da je grof Loris Melikov v Livadiji dobil od ruskega carja odobrenje načrtov za reformo v upravi. Poroča se tudi, da se prične, kadar se Melikov vrne v Peterburg, revizija tiskovnega zakona. Glasovi o razporu mej Loris Melikovim in ministerskim zborom so neresnični.

Dné 27. t. m. je odprl **bolgarsko** narodno sebranje ministerski predsednik Zankov. Prestolni govor se zahvaljuje bolgarskemu narodu za čute zvestosti, iz katerih zajema knez v tako resnih časih svojo moč. Knez naglašá živo zanimanje ruskega carja osvoboditelja za Bolgarijo, simpatije in blagohotenja evropskih velelastij ter dobre razmere sè soslednjimi deželami. Na dalje knez spominja simpatičnega sprejema od vsega srbskega naroda in srbske kneževne rodovine, ko je bil v Belgradu. V tem, da leži trdno poročstvo za

prijateljske razmere obeh bratskih narodov. Na svoje vojake se mora Bolgarija zanašati. Prestolni govor priporoča posebno rešenje železniškega vprašanja.

Turška vlada je baje dala nalog Rizi paši, da izroči osem dnij po sklenenej konvenciji Črnogorcem **Ulcinj**. Tudi carigradski turški list „Vak t“ pravi, da se je porti posrečilo pregovoriti Albance, da bodo mirno prepustili Črnogorcem Ulcinj.

Četrtek je bil odprt **pruski** deželni zbor. Prestolni govor pruskega kralja pravi, da se je finančno položnje dežele zboljšalo. Proročun za leto 1881 obeta ostanka, ki dovoljuje znižanje državnih davkov za 14 milijonov mark iz pruskega deleža; na promet da dobro upliva prehod privatnih železnic v državno režijo. Prestolni govor tudi obeta zvišanje pokojnine učiteljskim vdovam ter priporoča, naj deželni zbor sodeluje pri gospodarskej reformi cele države.

Iz **Azije** prihajejo glasovi o splošnem vstanku Kurdov; pred kratkim so ti prišli ropat tudi na perzijsko ozemlje, zato je perzijska vlada ostro okrožnico poslala v Carigrad.

Dopisi.

Iz Ljubljane 28. oktobra. [Izv. dop.]

Davi so prišli iz Trsta ali iz Istre vojaški novinci. Po govoru in bornej njih opravi soditi je bilo, da so to kaki italijanski delavci, ki iščejo kruha pri nas. Ali ker so zavili potem v kasarno, bili so to vendar le avstrijski državljani, vsaj taki ljudje, ki se na videz pokoré avstrijskim postavam, drugače pa so morali biti tudi ti pristaši one zahrbtné „irredentarske“ stranke, kajti idoči od kolodvora v kasarno so na celem poti skozi mesto tulili takozvano irredentarsko italijansko himno. Ti po duhu laški pobalini gotovo ne vedo, da so v Ljubljano prišli, gotovo da tudi ne umejo pojma one „irredentarske“ pesmi — kajti preneumno bilo bi prisojati jim politično izobraženost — zato bi bilo jako dobro in umestno, ako bi vojaški častniki izvolili tem fantom razjasniti pomen one izdajske pesmi ter jim dotajčati, da bodočemu avstrijskemu vojaku ne pristojajo peti pesni irredentarskih izdajic. Upamo, da se v belej Ljubljani ne bode več ta dogodjaj ponavljal, ker tu kaj tacega peti ne bi bilo nikomur povsod varno...

Od Drave 26. okt. [Izv. dop.] Na mojem trgovskem potovanji iz Ljubljane čez Beljak, Celovec itd. v Maribor se nastanem v znanem hotelu. Opoludne se prisedem v jedilnej sobi k nekej družbi, katero kmalo izpoznam, da se poljski mej soboj poménkava. Mislim si, to so Slovanje, s katerim bi bilo dobro ne-

prizadene bolni otrok materi največ skrbi in truda? Ako pa ljubeči učitelj tolikanj skrbi za izobraženje uma pri mladini, koliko več pa bo skrbel za žlahnenje srca. — A žalibog, kako čudno je denes? Kaj bi še le rekel dan denes učeni Sailer, ki je svoje dni rekel: Treh rečij ne morem razumeti, in mej to trojico je naštel zmoto sveta, kateri hoče nraven ali moralčen biti brez pravega krščanstva. Vprašam, ali mar nij podoben samotnemu tiču na strehi, kdor se dandenes poteguje za krščansko izrejo otrok, njegov glas je glas vpijočega v puščavi. Mar ne slišijo ljudje vse raji, kakor od krščanske izreje otrok? Da ta stvar dan denes nij moderna, Vam rad verjamem; ako se pa vi upate celo trditi, da oliko uma uže zboljšuje nravno življenje, potem pa moram reči: Bog vam odpusti to zmoto, ako res to verujete in je za drugim ponavljate! Moja dosedanja skušnja pa me uči, da ljudem ne pri manjkuje toliko učenosti, marveč vse kaj dru-

zega k njihovej sreči. Res, da postanejo ljudje po šolah bolj brihtni, a redko kje se po šolah dan denes boljša naravno življenje, in to bo ostalo toliko časa, dokler se po šolah ne bo poglavitno poudarjela vera, krščansko-katoliška vera. Potem bodo pa naše šole tudi vse drugačne, kadar bo ta terjatev časa, kar pa sedaj nij. Res je sicer, da poudarja uže § 1. npravno-versko odgojo v novej šolskej postavi, in to je tudi poudarjal očka nove postave, naučni minister Hasner, ko je jasno rekel: „Mladost se mora odgojevati na krščanskej podlogi, ker takšna podloga je steber držav.“ (Glej stenogr. zapisnik l. 1869!) — Ali kako čudno se o tem sodi in ravna, nekateri ne sodijo po črki postave, ampak vsiljujejo jej neki čuden duh, kateri po njih misli postavo oživlja; postava: „to sem jaz“, tako sodi in govori uže vsak liberalen možiček. Vendar vsakateri, kdor zagovarja in poudarja nravno izrejo na verskej podlagi, zabredel je uže v osmi poglavitni greh

v željah, ki se glasi: „Dvomba nad koristijo nezmotljive šolske postave.“

„V resnici čudne čase smo doživeli, človek bi mislil, da so pravico blamirati in smešiti se le nemško liberalni časniki v najem vzeli, a tega nas tudi naši tovariši učé, kateri, namesto da bi uže vedeli, kaj hočejo, kaj nehejo in kako hočejo, še vedno le prevdarjajo, „kje več kaže“, kakor žena, katera je prevdarjala, kaj bo bolje, ali prejo prodati ali platno dati delati — ali mož, kateri bi bil rad konja in denar imel. Pri njih gre hvala in graja vse v en meh, kar na prvej strani povdarjajo, na drugej uže pobijajo, kar je na prvej strani belo, na drugej je črno, ravnaajo prav tako, kakor tisti pariški gizdalin, kateri je iz zimske suknje in iz fraka hotel neko zmes napraviti. Ali nijso to pravi petelini na strehi in „šviga švaga?“ —

„Se ve da, taki petelini si mislijo, dveh sedlov mi tako ne bodo naložili, jednega pa

koliko pogovoriti se. In res, ko so zvedeli, da sem iz Ljubljane, pričel je starejši gospod takoj živahno z manoj pomenkovati se in o raznih slovenskih rečeh poizvedovati, na kar sem mu natanko naše stanje razložil. — Zatorej pa smo zašli na slovansko stališče. Govorili smo razne stvari, katere pa bi bilo predolgo naštevati. Zato stopim takoj k glavnej stvari. Omenjal sem namreč, kako sočutje da vlada mej Slovenci ne samo za druge Slované nego tudi za Poljake, kar jim je jako prijalo. A kadar pridemo na Razgovor o Rusih, djal je starejši gospod strastno: „smrt in uničenje Rusom!“ — Proč iz Evrope, kakor Turke jih moramo zapoditi, to je rešitev ali spas za nas in s tem ste vse moje besede izvedeli. Dobro vedoč, da tukaj bi bile prazne vse pomirljive besede, rekel sem boljarskemu Poljaku: „Gospod! Vi vidite v Rusih svoje najljutejše sovražnike, a za nas druge Slované so oni potreboi, da imamo moralicno zaslonbo, ki nam ohrani naše upanje, — v slovansko in svojo bodočnost. Sploh bi Slovenci obupavali, ako bi ne imeli upanja na Jugoslavjanstvo in to ima zopet upanje na Ruse, katerim se ima za sedanji položaj zahvaliti; saj Vam je dobro znano, kdo je Jugoslavjane storil za to, kar so.“

Nato nij bilo nobenega odgovora. In zato sem pa te-le poljske sanjarije poslušati moral: Rusi so nesreča za Slavjane, njih je treba iz Evrope zapoditi kakor Turke, oni niso za nas itd. in da bodo gotovo iz Evrope zapodeni in potem še le bodo Slovani srečnejši, (menda ti mehki Poljaki?) To so hoteli z rimsko zgodovino primerjati, da kadar je kako ljudstvo prevelikansko, razpade, in potem nastanejo drugi narodi, druge vlade. Enakih stvari je poljski mož več našteval in hotel dokazati, da Rusi morajo izginiti v teku časa iz Evrope. Mož in njegova družina je mislila kakor misli sovražnik Rusov. Jaz pa sem mislil kakor Slavjan in svoje čute sebi prihranil, misleč: o ponosno, če ravno ponižano ljudstvo, kako neizpeljive sanje gojiš, katere se ti pač ne bodo nikdar izpolnile. Koliko lepši bi bilo za-te, ako bi vzajemno mislil in delal na prospah lastnega kakor slavjanskega naroda, tu je tvoj spas ne pa v sanjarijah.

Domače stvari.

— (Tiskovna pravda „Slovenskega Naroda“.) Poročali smo, da je urednik lokalnega dela „Laibacherice“, Leo Suppantšitsch, kateri je bil prvi prinesel tisto lažljivo poročilo o „liedertafterskej“

Medvodskej aferi, katero je bilo krivo, da se je ubogi in nedolžni žandarm Jan sam ustrelil, tožil našega urednika zaradi tega, ker je bil Suppantšitsch onim povodom imenovan v „Slovenskem Narodu“ morilec. Tožil pa nij pred porotniki, ampak pred okrajno sodnijo in na podlogi § 496, po katerem dokaz resnice nij dopuščen. V prvi instanci je bil naš urednik obsojen na 10 gld. kazni. Pri obravnavanju pred drugo instanco, ljubljansko deželno sodnijo, katero se je vršilo včeraj, potrjena je bila obsodba, a kazen povišana na 25 gld. globe. Našega urednika zagovornik, dr. Zarnik, je naznanil zoper to ničevostno pritožbo za varovanje postave, ker stvar spada pred porotnike. Obširnejši popis obravnavanja priobčimo jutri.

— (Naš nemškutarski deželni odbor) je v svojej seji predvčeranjem imenoval za deželnega inženirskega asistenta nečega tujca, moravskega Nemca po imenu Schwaba, dasiravno sta kompetirala dva domačina, kranjska inženirja, ki imata dovolj sposobnosti za to mesto. Več o tem novem škandalu nemškutarskega deželnega odbora jutri izpregovorimo.

— (V Kočevje ž njim!) Pri „glavnem shodu“ konstitucionalnega društva v ljubljanskej kazini, kjer se je delala 26. t. m. zoper zdanjo vlado demonstracija, udeležil se je tudi c. kr. profesor tukajšnje pripravnice gospod Linhardt, rojen Kočevar, in sicer posebno aktivno in prononsirano, ker je zagovarjal in priporočal resolucijo za podporo „schulvereina“, kateri zavod ima tudi protivladno ostrino, ker se oslanja na lažljivo trditev, da ta vlada nemške šole zatira. To laž proti zdajnji vladi je ponavljal tudi c. kr. profesor Linhart, kajti v oficijalno proglašenem organu ustavoverne stranke, „Triester Zeitung“, beremo, da je on „die Nothwendigkeit des Deutschen Schulvereins für die deutsche Sprachinsel des „Gottscheer Ländchens“ hervorhob, in welchem man bereits begonnen, slovenische Schulen zu errichten, somit der Slovenisierung bereits ein grosser Vorschub geleistet sei“. Odgovorite: Katero nemško šolo je vlada v Kočevju slovenizirala? Kako si upa c. kr. profesor tako zoper obstoječo vlado lagati? — Sicer pa, ker se Kočevar Linhart za svoje rojake Kočevarje tako boji, naj ga vlada v Kočevje domú pošlje, da bo sam pomagal rojakom zoper „sloveniziranje“. Njemu bode gotovo ustrezno, Kočevarjem bode ustrezno, najbolj pa ljubljanskej šoli, na kateri Linhart uže dolgo nemško politizira. Kaj

bi se bilo, ali bolje, kaj se je zgodilo s slovenskim profesorjem, če je kaj pod Aueršpergom zinil proti obstoječej vladi?

— (Iz Črnomlja) se nam telegrafira: Mesto Črnomeljsko je izvolilo za župana gospoda Franjo Šusteršiča, a gospoda Jože Kramariča za prvega in gospoda Lavoslav Plevnika za drugega svetovalca.

— (Tudi „Laibacher Ztg.“) prinaša včeraj na prvem mestu govor dr. Kronawettera pod naslovom „Ein echter Wiener über die Gegner des Ministeriums Taaffe“.

— (Koncert vojaške godbe) je jutri zvečer v čitalniškej restavraciji.

— (Katoliške družbe) odbor ima dné 3. novembra mesečni shod.

— (Rojanska čitalnica) naredi dné 1. novembra veselico z govorom, deklamacijo, tombolo igro „Mlinar in njegova hči“ in s plesom. Začetek ob 1/2 7 zvečer.

— (Žepni tat.) Jarnej Sl. z Gorenjskega, Kranjskega okraja domá, 57 let star, čedno kmetsko oblečen in rején mož, ki po svetu hodi, marele popravlja in zná baje še več družih rokodelstev ter umetnij, bil je te dni tukaj v Ljubljani od policije prijet in na Žabjak v zapor posajen, ker je po trgu kazal, da zna poleg vsega družega tudi iz žepov krasti. Hodil je po trgu tam, kjer je bila največja gnječa mej prodajalci in kupci, ali prav za prav mej prodajalkami in kupovalkami, ker mož je kazal več simpatij za ženski spol pri tatinskem obrtu, nego li za moške. Pred dvema dnema ga je nek mesar v šolskem drevoredu opazoval, kako je umetno pritiskal svojo marelo zdaj k tej zdaj k onej dami in skrbno potipal v vnanji žep jej, ali ima tam denar ali ne. Tako jih je okolo 20 pretipal, a menda ta dan nij imel sreče. Mesar je bil zmirom za njim. Nazadnje so ga policaji prijeli, ko je mislil nekeje kletarici denar izmuzniti, katera je kopune kupovala, in so ga na rotovž gnali. Našli so pri njem 18 gold., dve denarni listnici in en gospodski nožek, ki ga je najbrž tudi kakej dami iz žepa izvlekel.

— (Novo telegrafno štacijo) s pošto vred so napravili v Trbovljah-Vodah.

— (Živinske bolezni) razsajajo: pe-reči ogenj v Starej vasi brežiškega glavarstva, konjska smrkovina v Škofej vasi in Vrbovljah celjskega glavarstva.

— (Od sv. Trojice v Slovenskih goricah) se „Gosp.“ poroča, da so v Senarskem posestniku in trgovcu z zrnjem M. Druzoviču tolovaji po noči vlomili in mu vrat prerezali.

uže tako nosim, čemu bom nek begal pred sovražnikom? — Da mi ne ostane psovka: „Ultramontaner Finsterling“ i. dr., bom pridno zabavljal zoper vero in zoper narod; pridno hočem mlatiti po protivnikih nove šolske postave v talarjih in kmetskih jopicah in povzdigovati do neba novodobne učitelje, njih učenost in Bog vé, kaj še vse; pristopiti hočem k „Krainischer Lehrerverein“, dopisovati v „Laibacher Schulzeitung“ itd. itd. in na konji bodem. Dobra, najboljši služba je moja!“

„O, da bi taki in jednaki hoteli spoznati, da je mladost neskušena in da ne more toliko vedeti, kakor starost. Ko bi ti ljudje le spoznali, da še veliko ne vedo! „Veliko dima, pa malo ognja; veliko vpitja, pa malo volne“.

„Da bi le skoraj vsi odgojevalci spoznati hoteli, da zboljšanje naravnega življenja je danes toliko bolj potrebno, — a za to je treba tudi izvrstnih učiteljev na vsako stran — ker

boljši časi bodo nastopili, kadar se zboljša naravno življenje in po boljših časih vendar vsi toliko zdihujemo, kajti hudobni duh časa krepko in mogočno razprostira svoja krila; dober duh pa pojemlje, kakor da bi od starosti hiral in se ne upa kvišku povzdigniti“.

„A zboljšanje naravnega življenja mora se pri korenini začeti; korenina pa je družina. Pri korenini moramo spridenje odvrniti in zato skrbeti, da se hudobno seme v kali zaduši.“

„Od tega zavisi blagor in gorje človeške družbi v sedanjosti in prihodnosti, to je poglavitni pogoj za resnični napredek človeštva v tem smislu, kakor ga krščanstvo terja. Da bi hoteli to le povsodi spoznati!“

„Kdor tedaj resnično misli na blagor človeštva, ta naj se torej ozira na to podlogo človeštva, kajti kača, katera je Herakleja v zibeli hotela zadušiti, še tudi sedaj zibeli človeštva nij zapustila“.

„Verjemite, dragi tovarši, da, kakor danes reči na svetu stojé, bati se imamo hudih, hudih časov; nadloga pa uči moliti, to vidimo vzlasti v Francozih, katerim je občna nesreča oči odprla. Bog daj, da bi se tudi nam kaj jednacega ne zgodilo!“

Tovariš N. je molčal na to gospod nadučiteljevo izpovedanje in zavrnitev; pa tudi vsi drugi smo molčali, in kakor sem brala z obraza, odobraval so vsi gospod nadučiteljeve besede.

Res izvrsten človek je naš gospod ravnatelj! — In poleg tega je tudi tako lepa in čvrsta oseba, kar se zunanosti tiče. Zakaj neki se še nij oženil? — Saj more imeti uže okolo trideset, službo in dohodke ima pa tudi dobre. Mogoče je, da je dosedaj zastoj iskal si ženske, katera bi odobraval njegova načela?

(Konac prih.)

— (Hud tepež) bil je v Gorišnici v ptujskem okraji; Janez Florijančič je mrtev obležal, Franc Vilčnik je na smrtnej postelji in 6 drugih fantov več ali manje hudo ranjenih. Šest fantov iz Muretinca je sodnja prijela.

— (Žandarmerijska postaja) bode odslej tudi v Ponikvi ob južnej železnici.

Razne vesti.

* (Zamuden železniški čuvaj.) Te dni je bil na Dunaji obsojen na 4 mesece zapora Janez Kicler, železniški čuvaj blizu Weidlingaua. Ker nij bil šrange čez železno cesto ob pravem času zaprl, pripeljal se je bil čez železnico nek voz s pivom ravno ko je železnični vlak pridrdral. Mašina železnična je razbila voz, natekla konja na štango in ubila kočijaža. Železnica mora zdaj plačevati vdovi 300 gold. penzije na leto.

* (Shod pasjih gospodarjev.) Vtorek zvečer je bil na Dunaji shod ali tabor takih gospodarjev, ki imajo pse. Udeležilo se je, kakor dunajske novine pišejo, nad 1000 takih gospodarjev, ki so sklenili resolucijo, da nič ne koristi, ako se ukaže od policije, da mora vsak pse voditi na vrvi ali pa če se jim na gobec dene torbe; to le še pospešuje, da pes preje steče; lovili pa naj bi zjutraj in zvečer take pse, ki brez gospodarja okolo letajo. Pes steče samo tačas, rekli so ti pasji izvedenci, če ima slabo postrežbo ali če ga je bolna žival ugriznila. Sklenili so nadalje tudi resolucijo, da se zdravi psi ne smejo pobijati.

* (Kasir nemške državne banke tat.) Dne 20. t. m. je stal v Frankfurtu na Muri pred porotniki 30 let stari W. Schuster, ki je kot kasir nemške državne banke v petih letih izneveril 64.000 mark, kar je sam obstal. To svoto je na prav lehk način z ljubicami in v loteriji zapravil. Schuster je kradel po jeden ali dva bankovca po 1000 mark iz zavitek po 20.000 m., ter zavitke po milijonih zvezal in zaznamoval krivo s polno vrednostjo. Naposled se je to tako izvedelo, ker je bilo v zavitku, katerega je Rothschild prejel, premalo novcev. Obsojen je bil na šest let teške uječe.

* (Izseljevanje.) Nemški listi pišejo, da se iz Nemčije neprenehoma preseljujejo ljudje v Ameriko. Od 16. do 24. t. m. je iz Bremena šlo pet parobrodov, ki je peljalo 5000 izseljencev v Ameriko. Letos je uže 74.000 ljudij samo iz Bremenske luke šlo v Ameriko.

Dunajska borza 29. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	71	gld.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	72	"	70	"
Zlata rente . . .	86	"	75	"
1860 drž. posojilo . . .	129	"	75	"
Akcije narodne banke . . .	813	"	—	"
Kreditne akcije . . .	278	"	—	"
London . . .	117	"	15	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	34	"
C. kr. cekini . . .	5	"	62	"
Državne marke . . .	57	"	80	"

Povabilo.

Tisti gospodje, kateri se zanimajo za osnovo „tehniskega kluba za Kranjsko“ ter bi bili pri volji takemu društvu pristopiti, povabljeni so najujudneje, da bi se na dogovor zbrali dne 7. novembra t. l. ob 3. uri popoldne v ljubljanske realni v I. nadstropji v dvorani za geometriško risanje št. 1.

V Ljubljani, dne 28. oktobra 1880.

Za osnivalni odbor:

Profesor Emil Ziakowski.

Na podlagi odobrenja vis. c. kr. deželnega zdravilstvenega svetovništva od vis. c. kr. namestništva dovoljene

Marijinceljske kapljice za želodec,

so izvrstno uplivaajoče sredstvo.

Nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnjenje, kisló podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu; lekarna Julij pl. Trnkóczy, na mestnem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenici vtisneno besede: *Echte Maria-zeller Magentropfen* — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljenost varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimaajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzajo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznani, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—13)

Glavna zaloga v lekarni „zum Schutzengel“, C. Brady, Kremsier.

V najem

se daje pri Malej nedelji, pošta Ljutomer (Luttenberg), posestvo s krmo in mesnico vred. Za kramarijo ga nij na daleč in široko boljše prostora. — Več se izve pri lastniku dr. Gregoriću, odvjetniku v Ptuj. (550—5)

Odpretje obrti.

EMERIH GRULA,

v gledališnih ulicah št. 5,

priporoča svojo dobro izbrano

zalogo narejene obleke

— katero je sam izdelal — (537—3)

za gospode, dečke in otroke, po najnovejši modi ter čudovito po ceni.

Nij sleparstvo!

Iz c. k. zastavnice dunajske

rešene

žepne ure

izjemno v ceno, namreč

70 odstotkov pod kupno ceno.

Razne komisijske zaloge ur, od največjih švajcarskih tovarov, se je v c. k. zastavnici zastavilo, a ne rešilo, tedaj so zapadle po javni dražbi prišlo po neverjetno nizki ceni nam v last.

Mi moremo tedaj ure od zlata, srebra in niklja, najboljše švajcarske izdelke, vse s 5letnim poročtvom, samo da dobimo svoj denar, prodajati jih 70 odstotkov pod fabriško ceno, ure so skoraj zastonj.

Vsak človek, naj si je bogat ali ubog, potrebuje vendar uro, ki je čisto najzvestejša prijateljica in spremljevalka skozi celo življenje; tako priključno, prijetno in nigrdar vračajočo se, ima zdaj vsa, da si more preskrbeti skoraj zastonj solidno, fino, garantirano in na minute regulirano uro, ker je naše fabriško osebje vse ure še jedenkrat reguliralo. Vsaka ura ima švajcarsko fabriško znamenje.

Poročstvo je tako zagotovljeno, da se s tem javno zavežemo, vsakemu naročniku takoj brez ugovora novce povrniti.

Kdor hoče izvrstno, neverjetno ceno, na 5 let z jamčeno, dobro iščo uro skoraj zastonj imeti, naj si jo takoj naroči, ker more vsa, da ure nečuvno hitro kupuje.

Zapisnik žepnih ur.

1 ura na valjar od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana in gvilosirana, z 8 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in posebnim krovom zoper prah, in fina zlata fagon-urna verižica, ki je stala preje gld. 12, velja zdaj samo gld. 6.50. —

1 žepna ura na sidro, od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana, gvilosirana, s 15 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in kazalom za sekunde, s fino urno verižico od talni-zlata, preje gld. 20, zdaj samo gld. 7.50. —

1 remontoir ura, iz najfinejšega double-zlata, brez ključka za navijati na kozici, pod poročtvom ohrani si zmirom zlato barvo, izvrstno na minute regulirana, z dvojnimi krovom, dekorovana email urno ploščo in privilegirano delo, obdarovana izvrstna ura z verižico od talni-zlata, preje gld. 24, zdaj samo gld. 10.50. — Teh ur je malo.

1 srebrna remontoir ura, od pravega 13 lotnega srebra, potrjena od c. kr. kovnega urada, navija se na kozici brez ključka, z nasprotnim zopornim in kazalno pripravo, fino s privilegijem, na minuto repasirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, v notranjem s kristalnim krovom in kolesci od niklja, za vsacega transparentna, najboljše, najcenejša in najelegantnejša ura sveta, preje gld. 30, zdaj samo gld. 14. —

1 srebrna ura na sidro, od pravega 13 lotnega teškega srebra, potrjenega od c. kr. kovnega urada, s 16 rubinov, na sekundo repasirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, pozlačena elektro-galvaniškim potom, tako, da bi je ne mogel noben zlatar sveta od prave zlate in za drag denar kupljene razločiti; preje nepozlačena gld. 24, zdaj pozlačena samo gld. 12.50. —

1 srebrna ura na valjar, od pravega 13 lotnega srebra, potrjenega od c. kr. kovnega urada, z 8 rubinov, na minuto repasirana, pozlačena elektro-galvaniškim potom, tako, da se je od prave zlate ne more razločiti; preje gld. 15, zdaj samo gld. 9.50. —

1 ura za gospo, od pravega 14 karat. zlata, potrjenega od c. kr. kovnega urada, vrlo fina, elegantna ura z najfinejšo benetčansko fagon-verižico za okolo vratu v finem baržunastem etuji; preje gold. 30, zdaj samo gld. 19.50. — Tacega še nij bilo.

1 fina zlata remontoir ura, 13 karat., po gld. 40, 60, najfinejša savonette-ure, preje po gld. 100. —

Nastov:

Uhren-Ausverkauf

von A. Fraiss,

Rothenthurmstrasse 9, parterre, gegenüber dem erzbischoflichen Palais, WIEN. (462—4)

Gumi-bonbon,

boljši, nego vsak drug, kolikor se ga okolo prodaja,

rabi z najboljšim vspehom

zoper kašelj, hripavost in katarno stanje organov, s katerimi se sope.

V škatljicah po 10 kr.

prodaje (490—4)

GABRIEL PICCOLI,

lekar „k angel u“,

na dunajski cesti v Ljubljani.

Tužl.

29 oktobra:

Pri Slonu: Loschan iz Dunaja. — Karg iz Trsta. — Pirz iz Slapa. — Glasl iz Dunaja. — Orzan iz Zagreba. — Kričik iz Kočevja. — Brumbauer, Springer iz Dunaja. — Čvič. — Pri Matiji: Pressburger iz Dunaja. — Čvič iz Grada. — Lautner, Anischitz iz Dunaja. — Urbandič iz Dvora.